

12.12.2021

Vážené Ministerstvo životného prostredia SR,

obraciame sa na Vás so žiadosťou, aby ste na nadchádzajúcom zasadnutí Rady pre životné prostredie 20. Decembra 2021 otvorene a jasne obhajovali prísnu reguláciu všetkých geneticky modifikovaných organizmov (GMO), vrátane nových GMO vyrobených novými genetickými technikami, k čomu ste boli vyzvaní aj [spoločným národným listom za reguláciu novej generácie GMO](#), ktorý podpísalo až 50 organizácií zo Slovenska. V odpovedi ste uviedli, že podporujete princíp predbežnej opatrnosti a *“Akékoľvek nekontrolované, z hľadiska rizík nepreskúmané využívanie GMO považuje ministerstvo za neprípustné, a preto úsilie aj na medzinárodnej úrovni musí smerovať k tomu, aby sa zabezpečila kontrola a bezpečnosť akéhokolvek využívania týchto technológií vo vzťahu k ochrane zdravia ľudí, biodiverzity či ekologickej rovnováhy.”*

Ako možno viete, Európska komisia smeruje k vylúčeniu novej generácie GMO z [regulačného rámca EÚ pre GMO](#). Tvrdí, že niektoré rastliny vyrobené pomocou takzvaných "nových genetických techník" môžu prispieť k udržateľnosti, a plánuje pre ne zaviesť samostatný, mierny regulačný rámec s cieľom uľahčiť novým GMO prístup na trh. To by znamenalo, že existujúce požiadavky na hodnotenie environmentálnych rizík, vysledovateľnosť, označovanie, monitorovanie životného prostredia a zodpovednosť výrobcov sa podstatne oslabia alebo zrušia.

Žiadame Vás, podporte informácie rakúskej delegácie

Žiadame o podporu informácií predložených Rakúskom, v ktorých sa zdôrazňuje potreba dodržiavať zásadu predbežnej opatrnosti a právo spotrebiteľov na informácie.

Žiadame Vás, aby ste na decembrovom zasadnutí Rady pre životné prostredie vystúpili na obranu prísnej regulácie všetkých GMO

Základný kameň právnych predpisov EÚ o GMO, [smernicu 2001/18](#) pôvodne prerokovali a schválili ministri životného prostredia EÚ. Je silne zameraná na environmentálne aspekty vrátane potenciálne nepriaznivých vplyvov na prírodu, ekosystémy a ohrozené druhy.

Rada pre životné prostredie však nebola súčasťou prebiehajúcich diskusií, o plánoch Komisie rokovala len Rada pre poľnohospodárstvo v máji 2021. Zasadnutie Rady pre životné prostredie v decembri 2021 môže byť jedinou príležitosťou pre ministrov životného prostredia, aby sa jasne vyjadrili.

Nadchádzajúca výmena názorov bude dôležitou príležitosťou na vyjadrenie obáv z možného oslabenia environmentálnych noriem pre GMO vyrobených novými genetickými technikami. Bude to tiež príležitosť prezentovať názory na to, ako by sa mal uplatňovať existujúci rámec pre GMO.

Žiadame vás, aby ste sa vyjadrili a obhajovali dôkladné hodnotenia bezpečnosti všetkých GMO vrátane rastlín získaných cielenou mutagenézou a cisgenézou a aby

ste vyzdvihli význam zásady predbežnej opatrnosti ako základu akéhokoľvek právneho rámca EÚ pre GMO. Budete tak nasledovať rozhodnutie Európskeho súdneho dvora, ktorý vo svojom [rozhodnutí z júla 2018 stanovil](#), že prísne regulované musia byť aj produkty nových GM technológií, pretože s týmito technológiami nemáme žiadne skúsenosti a zatiaľ nevieme povedať, aké nepriaznivé následky môžu spôsobiť. Ide o dodržiavanie zásady predbežnej opatrnosti EÚ, ktorú možno parafrázovať ako "radšej byť opatrný, ako neskôr ľutovať".

Mimovládne organizácie, ekologickí výrobcovia a výrobcovia bez GMO sú hlboko znepokojení

Podčiarkuje to aj [medzinárodný list EÚ organizácií](#) (preklad nájdete [TU](#)), ktorý analyzuje a kritizuje dokument Európskej komisii k deregulácii nových GMO postavený na slabých základoch.

Sme veľmi znepokojení tým, že Európska komisia prezentuje "nové genetické techniky" ako spôsob dosiahnutia udržateľnejších potravinových systémov a ako nástroj na zníženie používania pesticídov. GM technológie nie sú ničím iným ako nebezpečným odvádzaním pozornosti od skutočného pokroku smerom k udržateľnosti. Súčasné zameranie na údajné technologické riešenia systémových problémov, ktorým dnes poľnohospodárstvo čelí, odvádza naliehavo potrebné zdroje od výskumu a uplatňovania systémových prístupov, ktoré riešia príčiny týchto problémov, a nie liečia ich symptómy. Stručne povedané, prezentácia GMO ako spôsobu dosiahnutia udržateľnosti nie je ničím iným ako plytvaním časom a peniazmi, pretože vyvoláva viac otázok a rizík, ako rieši. Je to hypotetická teória bez dôkazov.

Vlády musia rešpektovať a uplatňovať rozhodnutie Európskeho súdneho dvora a zabezpečiť, aby nová generácia GMO bola riadne regulovaná podľa súčasného rámca EÚ pre GMO. Mali by zabezpečiť bezpečnosť a transparentnosť pre poľnohospodárov, chovateľov, spracovateľov potravín a samozrejme spotrebiteľov. V prípade zistenia akýchkoľvek environmentálnych problémov je rozhodujúca transparentnosť, vysledovateľnosť a zodpovednosť.

Dodávame, že MPRV SR v odpovedi na spoločný národný list uviedlo: "*Vzhľadom na negatívny postoj verejnosti SR nepodporuje pestovanie GM plodín a využívanie GM potravín a krmív a podporujeme princíp predbežnej opatrnosti. Rovnako postupujeme aj v prípade organizmov vzniknutých pomocou nových techník šľachtenia. Jednoznačne podporujeme dôkladné označovanie takejto produkcie.*" Okrem toho počas stretnutia ministrov poľnohospodárstva EÚ (AGRIFISH Council) náš pán minister zdôraznil, že treba brať vážne aj postoj verejnosti, ktorá je na tému GMO citlivá.

[Posledné prieskumy](#) jasne potvrdzujú, že väčšina obyvateľov EÚ a SR má odmietavý postoj ku GMO produktom a vyžaduje, aby aj nové GMO mali vykonané hodnotenie rizika a boli označené.

Cieľom tohto listu nie je zakazovanie nových GMO, ale aby aj nové GMO (vyrobené novými genetickými technikami) spadali pod súčasnú EÚ legislatívu o GMO a aby

táto nebola v prospech nových GMO vôbec oslabovaná.

Ďakujeme, ak zväžite a zohľadníte naše požiadavky.

S pozdravom Občianska iniciatíva Slovensko bez GMO

PS:

V Programovom vyhlásení vlády SR 2021-2024 sú uvedené ciele pre poľnohospodárstvo "...s reguláciou GMO". Je to v rozpore s tým, čo teraz neopodstatnene navrhuje Európska komisia, ktorá navrhuje dereguláciu nových GMO. Táto deregulácia je v rozpore aj s Európskym súdnym dvorom. MPRV SR počas stretnutia ministrov poľnohospodárstva EÚ (AGRIFISH Council) síce vyzdvihlo potrebu akceptácie postoja verejnosti (čo zahŕňa aj spoločný národný list 50 organizácií) a princíp predbežnej opatrnosti, no na druhej strane pripustilo nejakú zmenu EÚ legislatívy o GMO. Posudzujeme, že tým žiaľ pootvorili dvere k deregulácii nových GMO.